

Nepochybná trefa do černého

RECENZE

Pochyby jsou ve své podstatě problémová hra, ve které jde o to prozkoumat určitou otázku z různých perspektiv a přinést argumenty pro i proti tak, aby diváci sami byli problémem zaujati a přemýšleli o něm. Je to ve svém žánru hra velmi kvalitní, která je nejen zručně napsána (představuje nám možné úhly pohledu skrze plnokrevné a zajímavé postavy, má výborné dialogy apod.), ale i problém, o němž pojednává, nám předkládá v několika rovinách – od té zcela konkrétní, tedy otázky zneužívání dětí, přes ty obecnější, jako je střet dvou přístupů k jejich výchově, nebo ještě obecnější obraz člověka mezi pochybností a vírou.

Ještě v úvodu je pak třeba podotknout, že hry tohoto typu jsou velmi oblíbené v anglo-americkém prostředí, kde se debata ze sálu většinou po skončení představení živě přenesla do divadelního baru, taxíku či obývacího pokoje a publikum od svého divadla tento typ společenské diskuze očekává a vyžaduje. Nicméně v českém kontextu je diváci občas shledávají poněkud suchopárnými a nezdánlivě mají tendenci je vykázat třeba do rozhlasu, protože je to „málo divadla“. Je to dáno tím, že my od divadla takovouto přímočarou diskuzi „o stavu národa a společnosti“ vlastně nečekáme a jsou nám bližší hravější formy využívající satiru, absurdní komiku apod.

SoliTEater se však s předlohou vyrovnal v mnoha ohledech pozoruhodně dobře. Je to inscenace vcelku minimalistická, postavená na textu a hereckých výkonech, která

ovšem ani na výtvarnou a hudební složku zcela nerezignuje, jen ji oproštuje na nutné minimum. Její hlavní kvalita je ovšem v herectví. Herečtí představitelé jsou velmi přesně obsazení a všem bez výjimky se daří vytvořit kompaktní a zároveň nešablonovitý charakter, vést dialog způsobem, který mě jako diváka přesvědčuje o tom, že se jich téma skutečně týká (tedy bez oné vlažnosti a přibližnosti, se kterou se někdy v inscenacích tohoto typu her setkávám v profesionálních divadlech). Je to jistě dáno tím, že si téma hry sami dobrovolně vybrali, což je ovšem nesporná výhoda amatérského divadla a zároveň základní podmínka toho, aby mohli inscenátoři v tomto typu dramatiky uspět. Jsou to herci, kteří také umí vytvořit situaci, její začátek, průběh a konec, jsou přesní rytmicky, udržují napětí atd. To vše není ani v hronovském kontextu zdaleka samozřejmé.

Libor Ulovec svého otce Flynnna představuje jako člověka v řadě ohledů vtipného, inteligentního a sympatického svou, na kněze poněkud netypickou, tělesností i jistým požitkářstvím, zároveň však dost důrazně problematizuje jeho osobnost natolik, abychom podezření ředitelky školy, sestry Aloysius, porozuměli. Možná do jisté míry až příliš. Jeho reakce na její obvinění nás spíše přesvědčují o tom, že zájem o malého černošského žáka byl zřejmě opravdu minimálně v citové rovině motivován i něčím jiným než starostí o jeho integritu. Na druhou stranu, jak se mi zdá, hra

samotná zase „nadržuje“ pokrokové straně představované otcem Flynnem a mladou sestrou James, a to zejména uvědomíme-li si společensko-historický kontext textu (hra se odehrává po atentátu na prezidenta Kennedyho a po druhém vatikánském koncilu). Ve výsledku proto tuto inscenační interpretaci otce Flynnna chápou jako důslednou snahu udržet pomyslný jazýček vah někde uprostřed.

Andrea Jeřábková pak v roli jeho hlavní protivníčky podává také velmi strukturovaný výkon. Ač je nám její sestra Aloysius se svým konzervativním a dozorcovským způsobem výchovy přesvědčivě nesympatická, dokáže si zároveň získat náš respekt jako člověk připravený k osobní oběti ve jménu pravdy, a v závěru pak i náš soucit, jako člověk trpící pochybností, zda ve jménu této pravdy jednal správně.

Velmi příjemné je, že oba protivníci působí jako vyrovnaní soupeři, což činí z jejich střetu nejen intelektuálně zajímavý problém, ale i zábavné divadlo. Po této stránce si troufám říct, že by se divadelnost a dramatická mohla ještě více podpořit, kdyby režie některé situace pojala víc divadelně a méně filmově. Dramatickému konfliktu sluší prostor a vzdálenost mezi aktéry obvykle zvyšuje napětí, tady se však většinou hraje v těsné blízkosti. Nepochybují však, že inscenace Divadla SoliTEater bude pro mě patřit k vrcholům letošního festivalu.

Martina Schlegelová

výborné
něčem nosné
nejistota téma aleluja
super skvělé
vícera nevím
film hurá
pěkné dobré
pochybnosti
konečně

Slovomrak (čti wordcloud) je vizualizací bleskových reakcí diváků ihned po představení. Čím větším písmem je výraz uveden, tím vícekrát jej diváci v souvislosti s představením pronesli.

